Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Eduskunnan hallintovaliokunta 4.4.2025
Satakunnan ELY-keskuksen lausunto

Maaseutuyksikön päällikkö, muutoskoordinaattori
Timo Pukkila
4.4.2025

Lausunnon keskeinen sisältö

Hallituksen esitykseen sisältyvät elinvoimakeskuksia koskevat tavoitteet ovat kokonaisuutena kannatettavia. Esitys mahdollistaa valtion aluehallinnon säilymisen ja kumppanuuden alueiden omiin vahvuuksiin ja erityispiirteisiin perustuvassa alueiden kehittämisessä yhteistyössä maakuntien liittojen ja muiden alueen toimijoiden kanssa. Kaikilta osin säädösehdotukset eivät kuitenkaan tue parhaalla mahdollisella tavalla uudistukselle asetettuja tavoitteita.

Keskeiset lausunnossa esiin nostetut teemat

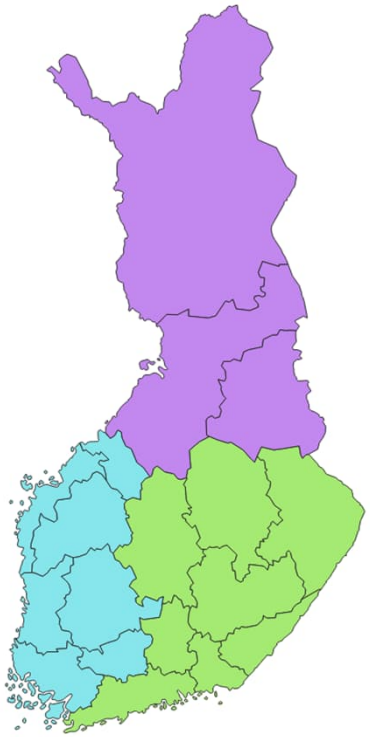
- Virastojen tehtävien ja toimialueiden selkeys asiakkaalle ei toteudu, aiempaa vahvempien alueiden toteutuminen haasteellista
- Alueellinen läsnäolo ja asiakaslähtöisyys tärkeää - pelkästään lainsäädännöllä tätä ei pystytä varmistamaan
- Ohjauksen strategisuus ja poikkihallinnollisuus haasteena
- Elinvoimakeskusten rooli varautumisessa määrittelemättä
- Aikataulu on tiukka

Virastojen tehtävien ja toimialueiden selkeys asiakkaalle ei toteudu

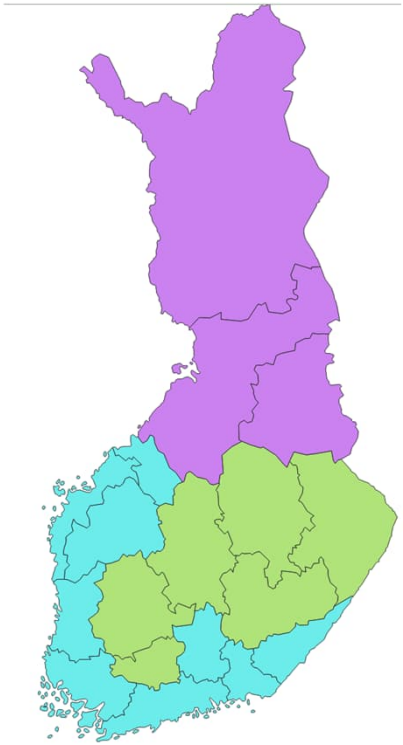
Hallituksen esityksen mukaan tavoitteena on, että virastojen tehtävät ja toimialueet ovat asiakkaille selkeät ja että toimialueita muodostettaessa huolehditaan myös niiden johdonmukaisesta rakenteesta ja resurssien tasapuolisesta ja tehokkaasta käytöstä

- Elinvoimakeskuksista on tulossa paitsi tehtävien myös henkilöresurssien osalta hyvin eri kokoisia. Arvioiden mukaan toimintamenoilla palkatun henkilöstön määrä vaihtelee 60-270 henkilön välillä / elinvoimakeskus.
- Asetusluonnoksessa elinvoimakeskusten tehtävistä keskitettäisiin yhteensä 28 tehtäväkokonaisuutta eli kolmannes kaikista elinvoimakeskusten tehtävistä, mikä tekee aluehallinnon rakenteesta ja palveluista asiakkaille, yhteistyökumppaneille ja sidosryhmille vaikeasti hahmotettavan

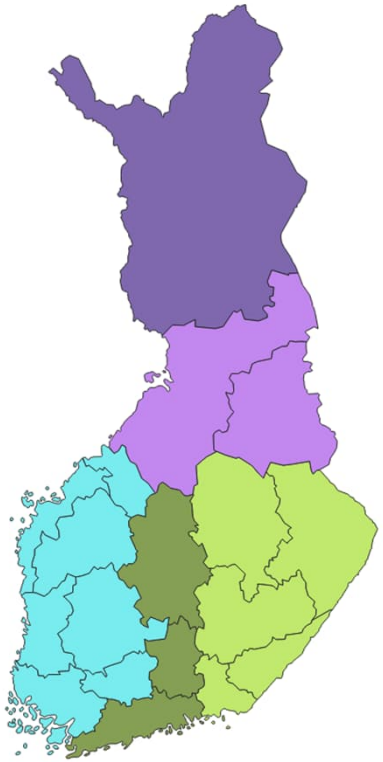
Esimerkki tehtävien keskittämisen epäjohdonmukaisuudesta

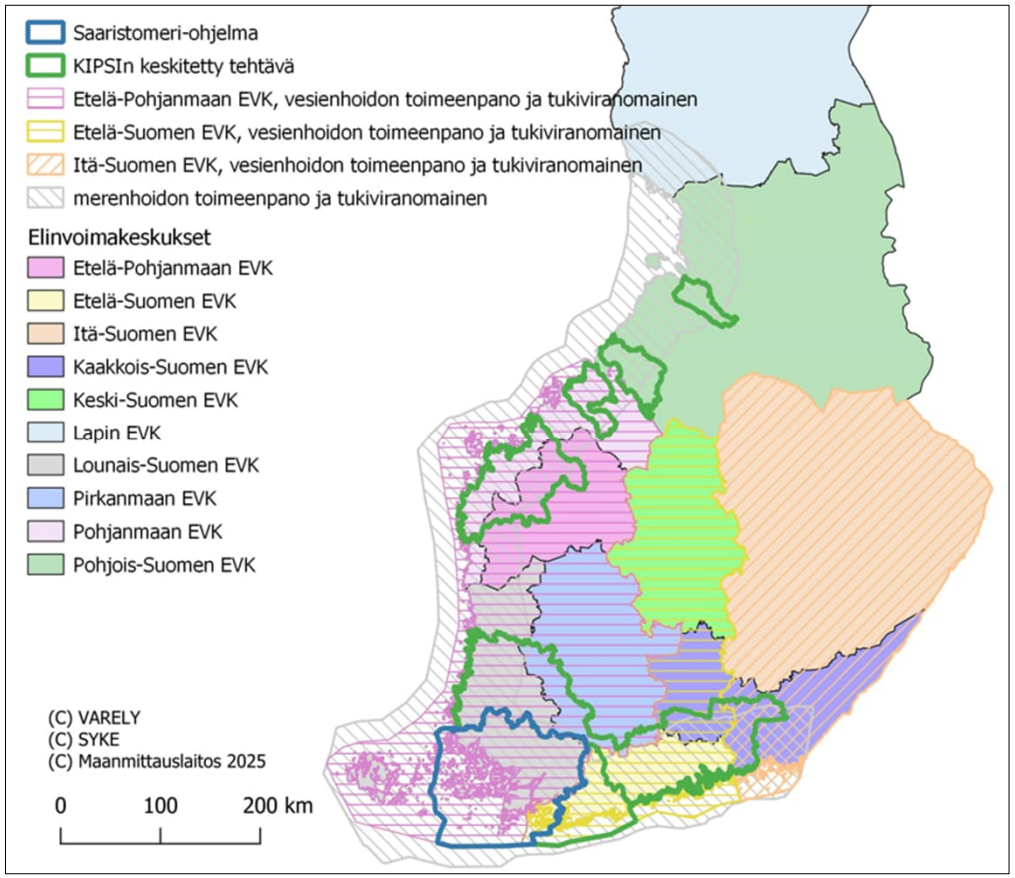
Vesitalous

Kalatalous

Vesienhoito

Merenhoidon toimeenpanotehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Alueellinen läsnäolo ja asiakaslähtöisyys tärkeää

- Toimipaikoista säätäminen valtioneuvoston asetuksella on alueellisen läsnäolon kannalta välttämätöntä.
- Henkilöstön virkapaikkojen sijoittuminen alueelle ei kuitenkaan vielä takaa aitoa alueellista läsnäoloa ja riskinä on henkilöstön ja asioiden ratkaisuvallan keskittyminen päätoimipaikkoihin. Tämä voi etenkin pidemmällä tähtäyksellä heikentää paikallisten olosuhteiden tuntemusta, palvelujen saavutettavuutta ja viraston alueellista läsnäoloa muussa kuin päätoimipaikassa.
- Tuottavuusohjelman mukaiset säästöt tulevat vaikuttamaan merkittävästi tulevien virastojen henkilöstöresursseihin, mikä aiheuttaa haasteen palveluiden riittävälle alueelliselle saatavuudelle ja toimintojen tulokselliselle hoitamiselle.

  → Esim. Satakunnan ELY-keskuksesta siirtyy eläköitymisen myötä Lounais-Suomen elinvoimakeskukseen noin 20 % vähemmän henkilöstöä nykyhetkeen verrattuna, ellei korvausrekrytointeja pystytä tekemään. Tämä vaikuttaa merkittävästi Porin toimipaikan alueellisiin resursseihin ja viraston alueelliseen läsnäoloon.

Ohjauksen strategisuus ja poikkihallinnollisuus haasteena

- Esitetty lainsäädäntö mahdollistaa poikkihallinnollisuuden toteuttamisen, mutta valtioneuvoston asetusluonnos ja ministeriöiden toimeenpanon ohjaus suuntaa rakennetta ja toimintaa vahvasti hallinnonalakohtaisuuteen mm. elinvoimakeskusten osastojen osalta.
- Asiakaslähtöisyyden, tasapainoisempien osastojen tai tehtäväalueiden keskinäisen synergian näkökulmasta olisi voinut olla perusteltua esimerkiksi
  - koota yritysten palveluihin liittyvät tehtävät samalle osastolle
  - sijoittaa ympäristötehtävät samalle osastolle vesitaloustehtävien kanssa

- Ohjauksen strategisuuden ja poikkihallinnollisuuden kehittäminen olisi välttämätöntä, jotta se olisi nykytilaan verrattuna vaikuttavampaa, selkeämpää ja yhtenäisempää. Monimutkaiseksi muodostuva elinvoimakeskusten rakenne vaikeuttanee myös ohjauksen kehittämistä selkeämmäksi, tehokkaammaksi ja yhdenmukaiseksi eri elinvoimakeskusalueille.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kiitos!

timo.pukkila@ely-keskus.fi
Maaseutuyksikön päällikkö, Satakunnan ELY-keskus
Muutoskoordinaattori, Lounais-Suomen elinvoimakeskusvalmistelu